

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2755/2020
02.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Бранка Станића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., кога заступа пуномоћник Жељко Лекић, адвокат из ..., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Београд, Филијала у Ваљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5980/19 од 04.12.2019. године, у седници одржаној 02.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5980/19 од 04.12.2019. године у преиначујућем делу.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5980/19 од 04.12.2019. године у делу којим је одбијена жалба тужиоца, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5980/19 од 04.12.2019. године у делу којим је одбијена жалба тужиоца.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П 138/19 од 01.04.2019. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужени обавезан да му исплати неисплаћени део инвалидске пензије и привремене накнаде за период од 08.01.2011. до 30.11.2013. године – разлику исплаћиване до припадајуће инвалидске пензије и привремене накнаде у појединачно означеним новчаним износима са законском затезном каматом ближе означено у том ставу изреке. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцу исплати неисплаћени део инвалидске пензије и привремене накнаде за период од 01.01.1994. до 07.01.2011. године и то разлику исплаћиване до припадајуће инвалидске пензије и привремене накнаде у појединачно означеним новчаним износима са законском затезном каматом, ближе означено у том ставу изреке, као неоснован. Ставом трећим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 98.052,24 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5980/19 од 04.12.2019. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцу на име дуга по основу неисплаћеног дела инвалидске пензије и привремене накнаде за период од 25.12.2012. до 30.11.2013. године исплати појединачно означене новчане износе са законском затезном каматом, ближе означено у изреци, док је у преосталом делу става првог изреке и у другом ставу изреке првостепена пресуда потврђена, а жалбе тужиоца и туженог одбијене као неосноване. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима поступка из трећег става изреке првостепене пресуде тако што је тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 136.800,00 динара. Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у одбијајућем делу тужбеног захтева, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка са позивом на одредбу члана 404. ЗПП (ради уједначавања судске праксе и тумачења права).

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца у односу на преиначујући део побијане пресуде дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), испитао је у том делу на основу члана 408. ЗПП и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи, да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП, с обзиром да је другостепени суд оценио све битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, а указивање на недостатак јасних и довољних разлога на којима је одлука заснована, представља битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП која није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоцу је признато право на инвалидност треће категорије решењем туженог од 08.09.1992. године којим је утврђена привремена накнада у износу од 7.400,00 динара. Решењем туженог од 18.05.2009. године тужиоцу је признато право на накнаду као инвалиду рада треће категорије и усклађивањем исте одређен је нови износ накнаде почев од 01.07.1992. године у износу од 10.740,00 динара, а затим и за сваки следећи месец у одговарајућим износима, а од 01.03.1993. године у износу од 911.101,00 динар, при чему ће се исплата новог износа накнаде вршити од 01.06.1992. године уз обавезан обрачун исплаћене накнаде по решењима од 08.09.1992. и од 20.04.1993. године, која су овим решењем стављена ван снаге. Тужилац је накнаду за инвалидност треће категорије примао све до 09.04.2003. године која је тада износила 11.545,15 динара, када је укинута право на привремену накнаду а решењем туженог од 24.03.2008. године тужиоцу је признато право на инвалидску пензију у висини од 5.804,88 динара са обавезом да тужени изврши усклађивање од 01.07.2003. године. Усклађивање се врши све док инвалидска

пензија не достигне висину оствареног права на привремену накнаду на дан доношења решења о инвалидској пензији у износу од 11.545,15 динара. Тужиоцу је више пута утврђена претплата на основу новодоношених решења због чега је крајем 2003. године констатована претплата у износу од 65.212,79 динара и одређено да ће се тужиоцу одбијати износи од по 4.132,50 динара месечно почев од 24.12.2013. године. Вештачењем је утврђен однос привремене накнаде која је претходно утврђена у износу од 7.400,00 динара и усклађене накнаде у износу од 10.740,00 динара, што представља коефицијент од 45,14% и из чијег односа се добија увећање које следи обрачунато у допунском налазу и мишљењу од 30.03.2015. године. Поред тога утврђено је да је решењем туженог од 10.12.2012. године тужиоцу утврђено право на старосну пензију од 25.12.2012. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев за период од 08.01.2011. до 30.11.2013. године, а одбио за период од 01.01.1994. закључно са 07.01.2011. године, налазећи да је потраживање у том делу застарело.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу за период од 25.12.2012. до 30.11.2013. године, налазећи да тужилац после стицања права на старосну пензију (25.12.2012. године) нема право на инвалидску пензију и право на накнаду по основу категорије инвалидности у смислу члана 227. Закона о пензијском и инвалидском осигурању. У погледу потраживања за период од 01.01.1994. до 07.01.2011. године, другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда о застарелости потраживања, с обзиром да је до подношења тужбе 08.01.2014. године протекао застарни рок од 3 године из члана 376. Закона о облигационим односима, па је у том делу првостепена пресуда потврђена.

Становиште другостепеног суда у преиначујућем делу побијане пресуде је правилно.

Према одредби члана 227. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ број 34/2003) који је важио до измене („Службени гласник РС“ број 75/2014 од 21.07.2014. године, са почетком примене од 01.01.2015. године) право на инвалидску пензију из члана 223. и 225. овог закона и право на накнаду из члана 224. овог закона, престаје даном испуњења услова за стицање права на старосну пензију односно инвалидску пензију у складу са овим законом. С обзиром да је према утврђеном чињеничном стању тужиоцу као кориснику права на привремену накнаду по основу треће категорије инвалидности извршено превођење привремене накнаде у инвалидску пензију, а затим на основу решења од 10.12.2012. године утврђено право на старосну пензију почев од 25.12.2012. године, правилно је становиште другостепеног суда да тужилац након стицања права на старосну пензију нема право на привремену накнаду, односно инвалидску пензију.

Тужилац је тужбеним захтевом тражио исплату разлике неисплаћеног дела инвалидске пензије и привремене накнаде за означени период, па како је право на старосну пензију остварио од 25.12.2012. године, то није било основа за досуђење наведених износа на основу обрачуна привремене накнаде и инвалидске пензије јер су

та права престала у смислу члана 227. Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Због тога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права у преиначујућем делу побијане пресуде.

На основу члана 414. став 1. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Одлучујући о дозвољености ревизије у делу побијане пресуде којим је одбијена као неоснована жалба тужиоца, на основу члана 404. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној.

Према одредби члана 404. став 1. ЗПП, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Врховни касациони суд налази да у конкретном случају нису испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, јер је питање застарелости потраживања које је предмет тужбеног захтева довољно разјашњено у судској пракси. Правилност обрачуна привремене накнаде, односно инвалидске пензије оцењује се у управном поступку пред надлежним органом и у управном спору, а у случају незаконитог и неправилног рада у извршењу тако утврђене обавезе, суд опште надлежности одлучује о праву на накнаду штете. Таква потраживања застаревају у року из члана 376. Закона о облигационим односима. Тужбени захтев се не односи на новчано потраживање пре 24.01.1994. године (обезвређено у условима високе инфлације) у ком случају би се потраживање заснивало на правном основу неоснованог обogaћења и време застарелости рачунало према општем застарном року из члана 371. ЗОО. Разлози на којима су засноване одлуке нижестепених судова одговарају и усклађени су са важећим тумачењем права и у погледу прекида застаревања, а тужилац у ревизији није пружио доказ о постојању различитих одлука у истој чињеничној и правној ситуацији као у конкретном случају и супротном пресуђењу судова, па није испуњен законски услов који се односи на потребу уједначавања судске праксе.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у том делу у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овој парници поднета је 08.01.2014. године са тужбеним захтевом за исплату новчаног износа од 900.000,00 динара који је у поднеску од 07.06.2016. године повећан на износ од 1.093.015,03 динара. Вредност предмета спора побијеног дела износи 734.597,47 динара, што очигледно не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан преиначења тужбе, па је ревизија у том делу недозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић